

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE

2016

PUNTE: 300

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 21 bladsye en 'n antwoordeboek van 20 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. Toon ALLE bewerkings om deelpunte te verdien.
4. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
5. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
6. Waar van toepassing, toon AL die berekeninge tot EEN desimale punt.
7. Skryf netjies en leesbaar.

8. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE hiervan af te wyk NIE.

VRAAG 1: 35 punte; 20 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
BTW en Rekonsiliasies	Finansiële rekeningkunde BTW-berekeninge Rekonsilieer 'n Krediteuregrootboekrekening met 'n rekeningstaat Bestuur van hulpbronne Interne beheer en interne oudit

VRAAG 2: 50 punte; 30 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Vervaardiging	Bestuursrekeningkunde Produksiekostestaat Ontleed en vertolk gelykbreekpunt Bestuur van hulpbronne Interne beheer en interne oudit

VRAAG 3: 40 punte; 25 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Voorraadwaardasie, Interne Beheer en Probleemoplossing	Bestuur van hulpbronne Voorraadwaardasie: EIEU en geweegdegemiddelde-metode Interne beheer en interne oudit

VRAAG 4: 65 punte; 40 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Begrippe, Balansstaat en Ouditverslag	Finansiële rekeningkunde Begrippe Opstel van Balansstaat Notas tot gewone aandeelkapitaal en behoue inkomste

VRAAG 5: 70 punte; 40 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Vaste Bates, Kontantvloeietaat en Ontleding en Vertolking van Finansiële State	Finansiële rekeningkunde Kontantvloeietaat Ontleed en vertolk finansiële inligting Bestuur van hulpbronne Bestuur van vaste bates

VRAAG 6: 40 punte; 25 minute	
Onderwerp van die vraag:	Hierdie vraag integreer:
Begroting	Bestuursrekeningkunde Ontleed en vertolk 'n Geprojekteerde Inkomstestaat Bestuur van hulpbronne Interne beheer

VRAAG 1: BTW EN REKONSILIASIES**(35 punte, 20 minute)****BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE**

- 1.1 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.3) in die ANTWOORDEBOEK neer.
- 1.1.1 BTW wat deur 'n besigheid betaal word op goedere aangekoop, word BTW-inset genoem.
- 1.1.2 Dit is verpligtend vir alle besighede om vir BTW te registreer.
- 1.1.3 BTW-opgawes aan SAID word ná elke ses maande se handelsbedrywighede ingedien. (3 x 1) (3)
- 1.2 Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Super Winkels vir die BTW-periode geëindig 29 Februarie 2016 (twee maande). Die standaardkoers vir BTW is 14%.

GEVRA:

- 1.2.1 Neem die foute en weglatings in berekening en bereken die BTW-bedrag wat óf betaalbaar is aan óf ontvangbaar is van SAID. (12)
- 1.2.2 Die interne ouditeur het ontdek dat die eienaar, Nelson, die BTW wat van klante ingevorder is, gebruik het om salarisse en bonusse te betaal en daarom kon hy nie die BTW-sperdatum haal nie.
- Watter opmerking sal jy aan Nelson oor hierdie gebruik maak? Noem EEN punt. (2)

INLIGTING:

A. Bedrag verskuldig aan SAID op 1 Februarie 2016, R44 800.

B. **Bedrae uit die joernale op 29 Februarie 2016:**

	BTW INGESLUIT	BTW-BEDRAG
Verkope	564 300	69 300
Krediet aankope van voorraad	191 520	23 520
Goedere deur debiteure teruggestuur	52 440	6 440
Oninbare skulde afgeskryf	39 900	4 900

C. Die volgende foute en weglatings is opgemerk:

- Voorraad deur die eienaar geneem, kosprys R6 000 (BTW uitgesluit), is nie geboekstaaf nie.
- BTW op verkope is foutiewelik geboekstaaf. Sekere goedere met 'n verkoopprijs van R50 000 (BTW uitgesluit) moes as nulkoers-items geboekstaaf gewees het.
- BTW op kortings toegestaan aan debiteure is nie geboekstaaf nie. Die totale kortings toegestaan, beloop R19 152.

**LAAT HIERDIE BLADSY
BLANKO**

1.3 KREDITEURE-REKONSILIASIE

Thanda Winkels koop goedere op krediet van Minty Verskaffers.

GEVRA:

1.3.1 Gebruik die tabel wat voorsien is om die veranderinge wat gedoen moet word, aan te dui:

- In die Krediteuregrootboekrekening in die boeke van Thanda Winkels
- In die Krediteure-rekonsiliasiestaat op 29 Februarie 2016

(14)

1.3.2 'n Ondersoek op 2 Februarie 2016 oor die transaksie vir Faktuur 560 het onthul dat Pearl Fakude (aankoopbestuurder) goedere vir haarself bestel het. Hierdie goedere is nie in die voorraad opgeneem nie.

Noem TWEE interne beheermaatreëls wat die besigheid kan gebruik om te voorkom dat soortgelyke voorvalle in die toekoms plaasvind.

(4)

INLIGTING:**A. Krediteuregrootboek van Thanda Winkels
Minty Verskaffers**

DATUM	BESONDERHEDE	FOL.	DEBIET	KREDIET	SALDO
Feb. 01	Saldo	a/b			52 200
02	Faktuur 560	KJ		44 200	96 400
04	Debietnota 52	KAJ	2 700		93 700
07	Tjek 443	KBJ	31 350		62 350
	Korting ontvang	KBJ	3 300		59 050
20	Faktuur 996	KJ		11 100	70 150
23	Tjek 575	KBJ	13 200		56 950
24	Faktuur 590	KJ		24 000	80 950
28	Tjek 580	KBJ	13 800		67 150
	Korting ontvang	KBJ	1 380		65 770
29	Faktuur 592	KJ		44 400	110 170

B. Rekeningstaat ontvang van Minty Verskaffers

MINTY VERSKAFFERS					Nr. 2169
Kingsview-weg 205					
Durban 3201					
Debiteur: Thanda Winkels				25 Februarie 2016	
DATUM	BESONDERHEDE	DEBIET	KREDIET	SALDO	
Jan. 25	Saldo			67 200	
28	Kwitansie 110		15 000	52 200	
Feb. 02	Faktuur 560	49 200		101 400	
04	Kredietnota 09	2 700		104 100	
07	Kwitansie 122		31 350	72 750	
	Korting toegestaan		1 650	71 100	
18	Faktuur 571	28 800		99 900	
23	Kwitansie 138		13 200	86 700	
24	Faktuur 590	21 600		108 300	
25	Afleweringkoste	3 300		111 600	

- C.** 'n Ondersoek het die volgende foute en weglatings getoon:
- (a) Faktuur 996 was vir goedere wat Thanda Winkels by 'n ander verskaffer, Mondi Verskaffers, aangekoop het.
 - (b) Faktuur 560 is korrek op die rekeningstaat geboekstaaf.
 - (c) Faktuur 571 was 'n fout op die rekeningstaat. Dit was vir goedere wat aan 'n ander besigheid verskaf is.
 - (d) Die korting toegestaan op 7 Februarie 2016 is korrek volgens die rekeningstaat.
 - (e) Thanda Winkels het nagelaat om die handelskorting toegelaat op Faktuur 590 af te trek.
 - (f) Goedere vir R2 700 is op 4 Februarie 2016 deur Thanda Winkels aan Minty Verskaffers teruggestuur.
 - (g) Volgens die kontrak hef Minty Verskaffers 'n afleweringsooi op al sy klante.
 - (h) Die rekeningstaat sluit slegs transaksies tot en met 25 Februarie 2016 in.

VRAAG 2: VERVAARDIGING**(50 punte; 30 minute)****2.1 ABE BYKOMSTIGHEDE**

Abe Bykomstighede vervaardig selfoonomhulsels. Die inligting hieronder is met betrekking tot die finansiële jaar geëindig 29 Februarie 2016.

GEVRA:

2.1.1 Stel die Fabrieksboekoste-nota op. Toon ALLE berekeninge tussen hakies. (15)

2.1.2 Stel die Produksiekostestaat op vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016. (8)

INLIGTING:

A. Voorraadsaldo's:	29 FEBRUARIE 2016	1 MAART 2015
Goedere-in-bewerking-voorraad	R9 320	R30 640

B. Transaksies vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:

Verbruiksgoedere in die fabriek gebruik	R129 300
Salarisse en lone:	
Produksielone	?
Ander fabriekswerkers	R97 500
Administrasie	R250 000
Verkoopsafdeling	R130 000
Diverse uitgawes:	
Fabriek	R31 500
Kantore	R28 000
Water en elektrisiteit	R50 000
Versekering	R24 000

C. Addisionele inligting en aansuiwerings

- Die fabriekskoonmaker is uit die lys vir salarisse en lone vir Februarie 2016 weggelaat. Haar besonderhede is soos volg:

Bruto salaris	Aftrekkings	Netto salaris	Werkgewersbydrae
R3 800	R420	R3 380	R380

Die werkgewersbydrae word by die salarisse en lone gevoeg.

- 'n Bedrag van R4 000 vir water en elektrisiteit vir Februarie 2016 is steeds uitstaande. Die fabriek gebruik 60% van die water en elektrisiteit.
- Versekering is vanaf 1 Maart 2015 tot 30 Junie 2016 betaal. Hierdie uitgawe moet onderskeidelik aan die fabrieks-, administrasie- en verkoopsafdelings in die verhouding 3 : 2 : 1 toegedeel word.

D. Die onderneming het 10 500 selfoonomhulsels teen 'n koste van R82,40 per eenheid vervaardig.

2.2 NUWE MODE VERVAARDIGERS

Die eienaar van hierdie onderneming is Gloria Smit. Sy maak en verkoop rokke. Die finansiële jaar eindig op 29 Februarie 2016.

GEVRA:

- 2.2.1
- Gloria is bekommerd oor die vermorsing van direkte materiaal. Bereken die getal meter materiaal wat vermors is. (5)
 - Gloria voel dat die vermorsing beduidend is. Verskaf 'n berekening om haar mening te ondersteun. (3)
- 2.2.2 Gee TWEE moontlike redes vir dié vermorsing en gee in ELKE geval raad om te voorkom dat dit in die toekoms gebeur. (4)
- 2.2.3 Gelykbreekpunt en produksie:
- Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016. (4)
 - Verduidelik waarom die onderneming tevrede behoort te wees met die getal eenhede wat gedurende die huidige finansiële jaar gemaak is. Noem TWEE punte. (4)
- 2.2.4 Die direkte materiaal wat gebruik word om die rokke te maak, word plaaslik teen 'n koste van R150 per meter aangekoop. Gloria oorweeg dit om die materiaal in te voer aangesien dit R120 per meter (alle koste ingesluit) sal kos. Indien sy sou besluit om die materiaal in te voer:
- Watter uitwerking sal dit op die produksiekoste van 'n rok hê? Verskaf 'n berekening om jou antwoord te ondersteun. (3)
 - Noem TWEE ander gevolge van die invoer van die direkte materiaal. (4)

INLIGTING:

A. Direkte materiaal:

2,5 meter materiaal word vir elke rok gebruik.

	Getal meter materiaal
Beginvoorraad	525
Aankope	12 450
Grondstowwe aan fabriek uitgereik	?
Eindvoorraad	1 475

B. Produksievlakke:

	2016	2015
Totale getal eenhede vervaardig en verkoop	4 500	3 800
Gelykbreekpunt	?	3 200

C. Addisionele inligting:

	Totaal	Per eenheid
Verkope	R2 925 000	R650
Vaste koste	R900 000	R200
Veranderlike koste	R1 575 000	R350

VRAAG 3: VOORRAADWAARDASIE, INTERNE BEHEER EN PROBLEEMOPLOSSING**(40 punte; 25 minute)****3.1 BEGRIPPE**

Kies EEN woord/term vir elk van die volgende beskrywings deur 'n woord/term uit die lys hieronder te kies. Skryf slegs die woord/term langs die vraagnommer (3.1.1–3.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer.

deurlopende voorraadstelsel; geweegegemiddelde-metode;
spesifieke identifikasie-metode; periodieke voorraadstelsel;
eerste in eerste uit (EIEU)

- 3.1.1 Hierdie metode aanvaar dat voorraad in die volgorde van aankoopdatum verkoop word. (4)
- 3.1.2 Hierdie stelsel verseker dat die koste van verkope by die verkooppunt bereken word. (4)
- 3.1.3 Hierdie metode van voorraadwaardasie ken 'n unieke of individuele waarde aan elke voorraaditem toe. (4)
- 3.1.4 Hierdie voorraadstelsel is meer gepas vir lae-waarde-goedere wat by die groot maat aangekoop word. (4 x 1) (4)

3.2 LYNN WINKELS

Jy word voorsien van inligting met betrekking tot Lynn Winkels. Die onderneming verkoop een soort leerskoene. Die finansiële jaar eindig op 29 Februarie 2016. Die onderneming gebruik die geweegegemiddelde-metode vir voorraadwaardasie en die periodieke voorraadstelsel.

GEVRA:

- 3.2.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 29 Februarie 2016 deur die geweegegemiddelde-metode te gebruik. (8)
- 3.2.2 Bereken die volgende vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:
- Koste van verkope (6)
 - Bruto wins (6)
- 3.2.3 Bereken die gemiddelde voorraadhoudingstydperk (in dae) op 29 Februarie 2016. (5)
- 3.2.4 Bereken die waarde van die eindvoorraad deur die EIEU-metode te gebruik. (7)

INLIGTING:**A. Voorraad:**

Datum	Pare skoene	Totale waarde (vraggeld ingesluit)
1 Maart 2015	520	R320 770
29 Februarie 2016	325	?

B. Aankope:

Datum	Pare skoene	Kosprys per paar	Totale aankope	Vraggeld per paar	Totale koste (vraggeld ingesluit)
31/05/2015	460	R650	R299 000	R18	R307 280
01/08/2015	700	R680	R476 000	R18	R488 600
15/10/2015	500	R710	R355 000	R30	R370 000
01/02/2016	300	R725	R217 500	R30	R226 500
TOTAAL	1 960		R1 347 500		R1 392 380

C. Terugsendings:

Dertig paar skoene wat op 1 Februarie 2016 aangekoop is, was nie van 'n hoë gehalte nie. Dit is aan die verskaffer teruggestuur. Die onderneming se rekening is met R22 650 (vraggeld op aankope ingesluit) gekrediteer.

D. Verkope:

2 115 paar leerskoene is gedurende die finansiële jaar verkoop. Die verkoopprijs het konstant gebly teen R1 400 per paar.

3.3 PROBLEEMOPLOSSING

Jy word voorsien van inligting van drie jeans-winkels met verskillende eienaars in Johannesburg. Elke winkel het 'n vloerspasie van 100 m².

GEVRA:

3.3.1 Identifiseer EEN probleem in Winkel 1 en EEN probleem in Winkel 2. Haal syfers aan. Gee EEN punt van advies vir ELKE geval. (6)

3.3.2 Verduidelik TWEE goeie besluite wat Chad met betrekking tot Winkel 3 geneem het. Haal syfers aan. (4)

Inligting per winkel vir Desember 2015:

	WINKEL 1	WINKEL 2	WINKEL 3
Bestuurders	Andy	Bob	Chad
Verkope	R350 000	R240 000	R950 000
Terugsendings van klante	R7 000	R36 000	R19 000
Winsopslagpersentasie	90%	50%	60%
Voorraadhoudingstydperk	180 dae	30 dae	30 dae
Advertensies	R14 000	R4 800	R47 500
Huuruitgawe	R35 000	R24 000	R96 000
Dae per week gewerk	6	5	7
Winkelassistente	4	2	6

**LAAT HIERDIE BLADSY
BLANKO**

VRAAG 4: BEGRIPPE, BALANSSTAAT EN OUDITVERSLAG**(65 punte; 40 minute)****4.1 BEGRIPPE**

Kies 'n verduideliking uit KOLOM B om by 'n begrip in KOLOM A te pas. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.1.1–4.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A	KOLOM B
4.1.1 Aandeelhouer	A moniteer beheermaatreëls om wanbestuur en bedrog te voorkom
4.1.2 Direkteur	B eienaars van die maatskappy
4.1.3 Interne ouditeur	C spreek 'n mening oor die finansiële state van 'n maatskappy uit
4.1.4 Eksterne ouditeur	D deur die aandeelhouders aangestel om die maatskappy te bestuur

(4 x 1)

(4)

4.2 PARADYS BEPERK

Die inligting hieronder het op Paradys Bpk. betrekking. Die finansiële jaar eindig op 29 Februarie 2016.

GEVRA:

4.2.1 Stel die volgende notas op vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:

- Gewone aandelekapitaal (6)
- Behoue inkomste (10)

4.2.2 Stel die Balansstaat (Staat van Finansiële Posisie) op 29 Februarie 2016 op. Toon ALLE bewerkings. (35)

INLIGTING:**A. Lys van saldo's geneem uit die rekeningkundige rekords van Paradys Bpk. op 29 Februarie 2016, die einde van die finansiële jaar, tensy anders vermeld.**

	R
Gewone aandelekapitaal (Sien Inligting B.)	?
Behoue inkomste (1 Maart 2015)	1 634 000
Lening van direkteur: J Jonas (Sien Inligting E.)	1 155 000
Vaste bates teen drawaarde (1 Maart 2015)	12 278 400
Vaste deposito: Sandton Bank	?
Handelsvoorraad (balanseersyfer)	?
Krediteurekontrole	478 000
Debiteurekontrole	356 000
Voorsiening vir oninbare skuld (1 Maart 2015)	16 000
Bank (gunstig)	?
Opgelope uitgawes (uitgawes betaalbaar)	12 000
Vooruitbetaalde uitgawes	6 800
SAID: Inkomstebelasting (voorlopige belastingbetalings)	1 012 000

B. Aandelekapitaal:

- Paradys Bpk. is gemagtig om 5 000 000 gewone aandele te verkoop.
- 3 000 000 aandele is reeds uitgereik op 1 Maart 2015, die begin van die finansiële jaar, R6 000 000.
- 1 000 000 nuwe aandele is op 1 Desember 2015 teen 'n markverwante waarde van R5,00 per aandeel uitgereik.
- 200 000 aandele is op 20 Februarie 2016 teruggekoop by 'n aandeelhouer wat na 'n ander land sou verhuis. 'n Betaling van R770 000 is op 20 Februarie 2016 gedoen.

C. Dividende:

- Die direkteure het op 28 Augustus 2015 'n tussentydse dividend van R840 000 betaal.
- 'n Finale dividend van 44 sent per aandeel is op 29 Februarie 2016 verklaar. Alle aandele (die aandele wat op 20 Februarie 2016 teruggekoop is, ingesluit) kwalifiseer vir finale dividende. Hierdie dividende sal op 31 Maart 2016 betaal word.

D. Netto wins voor belasting:

- Nadat alle relevante inligting in berekening gebring is, is die netto wins voor belasting akkuraat op R3 800 000 bereken.
- Inkomstebelasting teen die koers van 28% moet nog in berekening gebring word.

E. Lening van Direkteur J Jonas:

- Die lening is oorspronklik op 1 Desember 2013 ontvang.
- Hierdie lening is met ingang van 31 Desember 2013 oor 5 jaar in gelyke paaiemente terugbetaalbaar. Alle betalings is gedoen.
- Rente is nie gekapitaliseer nie en is ten volle betaal.

F. Voorsiening vir oninbare skulde:

Die voorsiening vir oninbare skulde moet teen 5% van die uitstaande debiteure gehandhaaf word.

G. Vaste bates en waardevermindering:

- Geen vaste bates is gedurende die finansiële jaar gekoop of verkoop nie.
- Waardevermindering vir die finansiële jaar geëindig op 29 Februarie 2016 was R890 000.

H. Die volgende finansiële aanwysers is bereken nadat alle aansuiwerings in berekening gebring is:

Bedryfskapitaalverhouding	1,3 : 1
Vuurproefverhouding	0,8 : 1

4.3 OUDITVERSLAG

Jy word voorsien van 'n uittreksel uit die onafhanklike ouditeur se verslag van Topstar Bpk. vir die finansiële jaar geëindig 31 Oktober 2015.

GEVRA:

- 4.3.1 Watter soort auditverslag het Topstar Bpk. ontvang? Kies uit die volgende: ongekwalifiseerd, gekwalifiseerd, weerhouding van mening. Gee 'n rede vir jou keuse. (3)
- 4.3.2 Aan wie word 'n auditverslag gerig? Gee 'n rede vir jou antwoord. (3)
- 4.3.3 Verduidelik waarom die ouditeur die volgende in die auditverslag genoem het:
- IFVS ('IFRS') (2)
 - Maatskappywet (Wet 61 van 1973) (2)

INLIGTING:**Uittreksel uit die auditverslag:**

Na ons mening toon die finansiële state, in alle wesentlike opsigte, 'n redelike weergawe van die finansiële posisie van die maatskappy op 31 Oktober 2015, asook die finansiële resultate van hul bedrywighede en die kontantvloei vir die jaar toe geëindig. Dit is volgens die Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde (IFRS/'IFVS') en die wyse vereis deur die Maatskappywet (Wet 61 van 1973) in Suid-Afrika.

**VRAAG 5: VASTE BATES, KONTANTVLOEISTAAT, ONTLEDING EN
VERTOLKING VAN FINANSIËLE STATE (70 punte; 40 minute)****5.1 BEGRIPPE**

Kies die korrekte woord(e) uit dié wat tussen hakies gegee word. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommer (5.1.1–5.1.4) in die ANTWOORDEBOEK neer.

- 5.1.1 Die verbandkening om die aankoop van 'n vaste bate te finansier, is 'n (finansiële bate/niebedryfslas). (4)
- 5.1.2 Verdeelbare reserwes, soos behoue inkomste, is deel van (aandeelhoudersbelang/niebedryfsbates).
- 5.1.3 Die bedrag verskuldig deur SAID met betrekking tot inkomstebelasting is 'n (bedryfsbate/bedryfslas).
- 5.1.4 'n Belegging, soos 'n vaste deposito teen 9% p.j. rente oor vyf jaar, sal as 'n (bedryfsbate/finansiële bate) getoon word. (4 x 1) (4)

5.2 MAFUSA BPK.

Die inligting wat voorsien word, het betrekking op die finansiële jaar geëindig 30 April 2016.

LET WEL: Wanneer finansiële aanwysers gevra word om antwoorde te ondersteun, moet jy die naam van die finansiële aanwyser en die werklike syfer, verhouding of persentasie gee.

GEVRA:

- 5.2.1 **Verwys na Inligting C.**
Bereken die ontbrekende bedrae wat deur **(a)** tot **(d)** vir toerusting in die Vastebatenota voorgestel word. Toon alle bewerkings. (16)
- 5.2.2 Bereken die volgende bedrae vir die Kontantvloeistaat. Toon ALLE bewerkings.
- Inkomstebelasting betaal (5)
 - Netto veranderinge in kontant en kontantekwivalente (4)
- 5.2.3 Voltooi die afdeling oor FINANSIERINGSAKTIWITEITE in die Kontantvloeistaat. (7)
- 5.2.4 Bereken die volgende finansiële aanwysers op 30 April 2016:
- Opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang (5)
 - Netto batewaarde (3)
- 5.2.5 Lewer kommentaar op die algehele likiditeitsposisie van die maatskappy. Haal DRIE relevante finansiële aanwysers (met syfers) aan. (8)

- 5.2.6 Die direkteure het besluit om die dividend-uitbetalingsbeleid in 2016 te verander.
- Verskaf berekeninge wat die beleidsverandering aandui. (4)
 - Verduidelik die uitwerking van hierdie beleidsverandering op die maatskappy. Noem TWEE punte. (4)
- 5.2.7 Een van die direkteure voel dat die maatskappy so gou as moontlik die lening moet terugbetaal. Wat is jou siening hieroor? Haal TWEE relevante finansiële aanwysers met syfers aan en verduidelik dit. (6)
- 5.2.8 Verduidelik waarom die aandeelhouers tevrede is met:
- Die markprys van die aandele op die JSE (2)
 - Die prys waarteen die 75 000 aandele op 25 April 2016 terugkoop is (2)

Haal in ELKE geval syfers/finansiële aanwysers aan.

INLIGTING:

A. Inligting geneem uit die Inkomstestaat op 30 April 2016:

	R
Bedryfswins	1 590 000
Rente-uitgawe	300 000
Netto wins voor inkomstebelasting	1 279 000
Netto wins na inkomstebelasting	895 300

B. Inligting geneem uit die Balansstaat op 30 April 2016:

	2016 (R)	2015 (R)
Vaste deposito	200 000	520 000
Bedryfsbates (kontant en kontantekwivalente ingesluit)	946 550	887 250
Kontant en kontantekwivalente	125 750	54 750
Aandeelhouersbelang	7 166 850	6 142 800
Gewone aandelekapitaal	6 660 000	5 600 000
Behoue inkomste	506 850	542 800
Niebedryfslaste	1 800 000	2 750 000
Bedryfslaste	526 750	509 500
Handels- en ander betaalbare bedrae	285 600	232 800
Oortrokke bankrekening	0	92 000
Aandeelhouers vir dividende	231 250	176 000
SAID: Inkomstebelasting	9 900	8 700

C. Vaste bates:

Vaste bates bestaan uit grond en geboue en toerusting.

Uittreksel uit die Vastebatennota:

	TOERUSTING
Kosprys (1 Mei 2015)	3 640 000
Opgehoopte waardevermindering (1 Mei 2015)	(a)
Drawaarde (1 Mei 2015)	2 002 000
Bewegings:	
Toevoegings	900 000
Verkope	(b)
Waardevermindering	(c)
Drawaarde (30 April 2016)	
Kosprys (30 April 2016)	(d)
Opgehoopte waardevermindering (30 April 2016)	

- Waardevermindering op toerusting beloop 15% p.j. op die kosprys.
- Ou toerusting met 'n kosprys van R750 000 is op 31 Augustus 2015 vir kontant teen drawaarde verkoop. Die opgehoopte waardevermindering op hierdie toerusting het R491 750 op 1 Mei 2015 beloop.
- Nuwe toerusting ter waarde van R900 000 is op 1 Desember 2015 aangekoop.
- Daar was geen verdere beweging nie.

D. Aandelekapitaal en dividende:

Die onderneming is met 'n gemagtigde aandelekapitaal van 1 200 000 gewone aandele geregistreer.

1 Mei 2015	Die uitgereikte aandelekapitaal het uit 800 000 gewone aandele bestaan.
1 Februarie 2016	200 000 gewone aandele is teen R8,00 per aandeel uitgereik.
25 April 2016	75 000 gewone aandele is by 'n afgetrede aandeelhouer teen 'n totale koste van R600 000 teruggekoop.
30 April 2016	Daar is 925 000 aandele uitgereik.

Totale dividende vir die finansiële jaar het R871 250 beloop.

E. Die volgende finansiële aanwysers is op 30 April bereken:

	2016	2015
Bedryfskapitaalverhouding	1,8 : 1	1,7 : 1
Vuurproefverhouding	0,9 : 1	1,3 : 1
Voorraadhoudingstydperk	52 dae	68 dae
Debiteure-invorderingstydperk	47 dae	30 dae
Krediteurebetalingstydperk	30 dae	30 dae
Skuld-ekwiteit-verhouding	0,3 : 1	0,4 : 1
Opbrengs op kapitaal aangewend	11%	13%
Opbrengs op aandeelhoudersbelang	?	14,5%
Verdienste per aandeel	107 sent	112 sent
Dividende per aandeel	105 sent	40 sent
Netto batewaarde per aandeel	?	768 sent
Markprys per aandeel (JSE)	960 sent	777 sent
Terugkoopprys per aandeel	800 sent	-
Rentekoers van lening	14%	13%

VRAAG 6: BEGROTING**(40 punte; 25 minute)**

Jy word voorsien van 'n gedeeltelik voltooide Geprojekteerde Inkomstestaats van Senoge Winkels soos deur die boekhouer opgestel vir die tydperk 1 Mei 2016 tot 30 Junie 2016. Die eienaar van die onderneming is Susan Senoge.

GEVRA:

- 6.1 Bereken die ontbrekende bedrae wat deur **(a)** tot **(d)** in die Geprojekteerde Inkomstestaats voorgestel word. (12)
- 6.2 Neem die addisionele inligting in ag en bereken die volgende:
- 6.2.1 Die maandelikse salaris verskuldig aan die verkoopsbestuurder in Junie 2016 (4)
- 6.2.2 Die totale verwagte kredietverkope in Julie 2016 (4)
- 6.2.3 Die kosprys van die nuwe voertuig wat op 1 Mei 2016 aangekoop is (4)
- 6.3 Lewer kommentaar op die beheer oor die telefoon en water en elektrisiteit. Watter raad sal jy aan Susan gee? Noem EEN punt. (4)
- 6.4 Susan wil die onderhoudsbegroting na R500 per maand verminder en dan die besparing aanwend vir personeelopleiding. Wat moet sy oorweeg voordat sy hierdie verandering aanbring? Noem TWEE punte. (4)
- 6.5 'n Nuwe mededinger het in Mei 2016 sake vanaf 'n nabygeleë perseel begin doen. Verwys na die werklike syfers vir Mei 2016 en:
- Verduidelik hoe Susan op hierdie bedreiging gereageer het. Noem DRIE punte. Verskaf syfers/berekeninge om jou antwoord te ondersteun. (6)
 - Verduidelik of Susan se reaksie suksesvol was of nie. Verskaf syfers. (2)

INLIGTING:

- A.** Salarisse en lone:
- Die skoonmaker sal in Junie 2016 'n verhoging van 8% ontvang.
 - Die onderneming het 'n verkoopsbestuurder en 'n administrasiebestuurder in diens. Die verkoopsbestuurder verdien R400 meer as die administrasiebestuurder (per maand). Die bestuurders is vanaf 1 Junie 2016 geregtig op 'n verhoging van 7% p.j.
- B.** Die onderneming gebruik 'n winsopslagpersentasie van 60% op kosprys.
- C.** Kredietverkope beloop 80% van totale verkope. Na verwagting sal verkope met 10% per maand en met 12% gedurende Julie 2016 toeneem.
- D.** 'n Afleweringsvoertuig is op 1 Mei 2016 aangekoop. Waardevermindering op voertuie beloop 15% per jaar op kosprys. Die rekenmeester het dit nie in ag geneem met die opstel van die Geprojekteerde Inkomstestaats vir Mei 2016 nie.
- E.** Huurinkomste het op 1 Junie 2016 met 9% verhoog.

F. Inligting (onder andere) uit die Geprojekteerde Inkomstestaat vir Mei 2016 tot Junie 2016:

	MEI BEGROOT	MEI WERKLIK	JUNIE BEGROOT
Verkope	180 000	195 000	198 000
Koste van verkope	(112 500)	(150 000)	(b)
Bruto wins	67 500		
Ander inkomste		19 200	
Huurinkomste	(d)		10 028
Kommissie-inkomste	12 500	8 000	13 000
Korting ontvang	1 800		1 980
Bruto bedryfsinkomste			
Bedryfsuitgawes	(45 650)		
Salarisse (twee bestuurders)	18 000	18 000	
Lone (skoonmaker)	1 800	1 800	(c)
Instandhouding	5 000	2 000	5 000
Motorvoertuiguitgawes	0	4 000	0
Administrasie-uitgawes	8 450	8 420	8 500
Telefoon, water en elektrisiteit	2 000	4 880	2 000
Versekering	1 800	1 800	1 800
Advertensies	2 400	9 600	2 400
Waardevermindering	6 200	9 000	
Handelsvoorraadtekort	0	1 680	
Bedryfswins	(a)		
Rente-inkomste	350	350	350
Wins voor rente-uitgawe	46 500		
Rente-uitgawe	(500)	(500)	(500)
Netto wins	46 000		

40

TOTAAL: 300

SENTRUMNOMMER

--	--	--	--	--	--	--	--

EKSAMENNOMMER

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE

GRAAD 12

2016

SPEZIALE ANTWOORDEBOEK

VRAAG	PUNTE	PARAAF	MOD.
1			
2			
3			
4			
5			
6			
TOTAAL			

Hierdie antwoordeboek bestaan uit 20 bladsye.

VRAAG 1**BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE**

1.1

1.1.1	
1.1.2	
1.1.3	

3

1.2.1

Bereken die BTW-bedrag wat óf betaalbaar is aan óf ontvangbaar is van SAID.

12

1.2.2

Watter opmerking sal jy aan Nelson oor hierdie gebruik maak? Noem EEN punt.

2

1.3 KREDITEURE-REKONSILIASIE

1.3.1	KREDITEUREGROOTBOEK	KREDITEURE-REKONSILIASIESTAAT	
Saldo	110 170	111 600	
(a)			
(b)			
(c)			
(d)			
(e)			
(f)			
(g)			
(h)			
			14

1.3.2 Noem TWEE interne beheermaatreëls wat die besigheid kan gebruik om te voorkom dat soortgelyke voorvalle in die toekoms plaasvind.

4

TOTALE PUNTE
35

2.2 NUWE MODE VERVAARDIGERS

2.2.1 Gloria is bekommerd oor die vermorsing van direkte materiaal. Bereken die getal meter materiaal wat vermors is.

5

Gloria voel dat die vermorsing beduidend is. Verskaf 'n berekening om haar mening te ondersteun.

3

2.2.2 Gee TWEE moontlike redes vir dié vermorsing en gee in ELKE geval raad om te voorkom dat dit in die toekoms gebeur.

	Rede	Raad
1.		
2.		

4

2.2.3 Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016.

4

Verduidelik waarom die onderneming tevrede behoort te wees met die getal eenhede wat gedurende die huidige finansiële jaar gemaak is. Noem TWEE punte.

4

2.2.4 Watter uitwerking sal dit op die produksiekoste van 'n rok hê? Verskaf 'n berekening om jou antwoord te ondersteun.

3

Noem TWEE ander gevolge van die invoer van die direkte materiaal.

4

TOTALE PUNTE
50

**LAAT HIERDIE BLADSY
BLANKO**

VRAAG 3**3.1 BEGRIPPE**

3.1.1	
3.1.2	
3.1.3	
3.1.4	

4

3.2 LYNN WINKELS

3.2.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 29 Februarie 2016 deur die geweegegemiddelde-metode te gebruik.

8

3.2.2 Bereken die volgende vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:

Koste van verkope:

Bruto wins:

6

3.2.3 Bereken die gemiddelde voorraadhouingstydperk (in dae) op 29 Februarie 2016.

5

3.2.4 Bereken die waarde van die eindvoorraad deur die EIEU-metode te gebruik.

7

3.3.1 Identifiseer EEN probleem in Winkel 1 en EEN probleem in Winkel 2. Haal syfers aan. Gee EEN punt van advies vir ELKE geval.

Tak	Probleem	Advies
Winkel 1		
Winkel 2		

6

3.3.2 Verduidelik TWEE goeie besluite wat Chad met betrekking tot Winkel 3 geneem het. Haal syfers aan.

4

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 4**4.1 BEGRIPPE**

4.1.1	
4.1.2	
4.1.3	
4.1.4	

4

4.2 PARADYS BEPERK**4.2.1 Gewone aandelekapiitaal**

6

Behoue inkomste

Saldo aan begin van jaar	1 634 000
Gewone aandeledividende	
Saldo aan einde van jaar	

10

**4.2.2 BALANSSTAAT (STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE) OP
29 FEBRUARIE 2016**

BATES	
NIEBEDRYFSBATES	
Vaste deposito: Sandton Bank	
BEDRYFSBATES	3 538 600
TOTALE BATES	
EKWITEIT EN LASTE	
GEWONE AANDEELHOUBERSBELANG	
Gewone aandelekapitaal	
NIEBEDRYFSLASTE	
BEDRYFSLASTE	
Handels- en ander betaalbare bedrae	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	

35

4.3 OUDITVERSLAG

4.3.1 Watter soort auditverslag het Topstar Bpk. ontvang? Kies uit die volgende: ongekwalifiseerd, gekwalifiseerd, weerhouding van mening.

Rede:

3

4.3.2 Aan wie word 'n auditverslag gerig?

Rede:

3

4.3.3 Verduidelik waarom die ouditeur IFVS ('IFRS') in die auditverslag genoem het.

2

Verduidelik waarom die ouditeur die Maatskappywet (Wet 61 van 1973) in die auditverslag genoem het.

2

TOTALE PUNTE
65

**LAAT HIERDIE BLADSY
BLANKO**

VRAAG 5**5.1 BEGRIPPE**

5.1.1	
5.1.2	
5.1.3	
5.1.4	

4

5.2 MAFUSA BPK.**5.2.1**

(a)	
(b)	
(c)	
(d)	

16

5.2.2 Bereken die Inkomstebelasting betaal.

--

5

Bereken die netto veranderinge in kontant en kontantekwivalente.

--

4

5.2.6 Die direkteure het besluit om die dividend-uitbetalingsbeleid in 2016 te verander. Verskaf berekeninge wat die beleidsverandering aandui.

4

Verduidelik die uitwerking van hierdie beleidsverandering op die maatskappy. Noem TWEE punte.

4

5.2.7 Een van die direkteure voel dat die maatskappy die lening so gou as moontlik moet terugbetaal. Wat is jou siening hieroor? Haal TWEE relevante finansiële aanwysers met syfers aan en verduidelik dit.

6

5.2.8 Verduidelik waarom die aandeelhouers tevrede is met die markprys van die aandele op die JSE (Haal syfers/finansiële aanwysers aan.)

2

Verduidelik waarom die aandeelhouers tevrede is met die prys waarteen die 75 000 aandele op 25 April 2016 teruggekoop is (Haal syfers/finansiële aanwysers aan.)

2

TOTALE PUNTE
70

VRAAG 6

6.1

(a)	Bedryfswins
(b)	Koste van verkope
(c)	Lone
(d)	Huurinkomste

12

6.2.1

Bereken die maandelikse salaris vir Junie 2016 verskuldig aan die verkoopsbestuurder.

4

6.2.2

Bereken die totale verwagte kredietverkope vir Julie 2016.

4

6.2.3 **Bereken die kosprys van die nuwe voertuig wat op 1 Mei 2016 aangekoop is.**

4

6.3 **Lewer kommentaar op die beheer oor die telefoon en water en elektrisiteit. Watter raad sal jy aan Susan gee? Noem EEN punt.**

Kommentaar:

Raad:

4

6.4 **Susan wil die onderhoudsbegroting na R500 per maand verminder en dan die besparing aanwend vir personeelopleiding. Wat moet sy oorweeg voordat sy hierdie verandering aanbring? Noem TWEE punte.**

4

6.5

Verduidelik hoe Susan op hierdie bedreiging gereageer het. Noem DRIE punte. Verskaf syfers/berekeninge om jou antwoord te ondersteun.

6

Verduidelik of Susan se reaksie suksesvol was of nie. Verskaf syfers.

2

TOTALE PUNTE
40

TOTAAL: 300

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

REKENINGKUNDE

2016

MEMORANDUM

PUNTE: 300

NASIENBEGINSELS:

1. Strafpunte vir vreemde items is slegs van toepassing indien die kandidaat nie punte op 'n ander plek in die vraag vir daardie item verloor het nie (geen vreemde-item-strafpunte vir misplaaste items nie). Geen dubbelpenaliserings toegepas nie.
2. Strafpunte vir plasing of swak aanbieding (bv. besonderhede) is slegs van toepassing indien die kandidaat punte op die syfers vir daardie item verdien.
3. Volpunte vir korrekte antwoord. Indien die antwoord foutief is, sien die bewerkings wat gegee is, na.
4. Indien 'n vooraansuiweringssyfer as 'n finale syfer getoon word, ken die bewerkingspunt toe vir daardie syfer (nie die metodepunt vir die antwoord nie).
5. Tensy anders getoon, moet die positiewe of negatiewe effek van enige syfer in ag geneem word om die punt toe te ken. Indien geen + of – teken of hakie gegee is nie, aanvaar dat die syfer positief is.
6. Waar aangedui word, ken deelpunte toe om tussen die antwoorde van verskillende gehalte van kandidate te onderskei.
7. Hierdie memorandum is nie vir openbare verspreiding nie omdat sekere items dalk verkeerd gehanteer is. Aanpassings is gemaak a.g.v. sekere vrae.
8. Waar strafpunte toegepas word, kan die punte vir daardie afdeling van die vraag nie as 'n negatiewe syfer getoon word nie.
9. Waar metodepunte toegeken word vir bewerking, moet die nasiener die redelikheid van die bewerking ondersoek voor die punt toegeken word.
10. Waar metodepunte toegeken word, maak seker dat kandidate nie volpunte kry vir enige item wat gedeeltelik foutief is nie.
11. Wees bedag daarop dat sommige kandidate geldige alternatiewe buite die memorandum verskaf.
12. Kodes: f = vreemde item; p = plasing/aanbieding.

Hierdie memorandum bestaan uit 18 bladsye.

VRAAG 1

BELASTING OP TOEGEVOEGDE WAARDE

1.1

1.1.1	Waar ✓
1.1.2	Onwaar ✓
1.1.3	Onwaar ✓

3

1.2.1 **Bereken die BTW-bedrag wat óf betaalbaar is aan óf ontvangbaar is van SAID.**

62 300 drie punte
 44 800 ✓ + 69 300 ✓ – 7 000 ✓✓
 – 23 520 ✓ – 6 440 ✓ – 4 900 ✓ + 840 ✓✓
 – 2 352 ✓✓
 = 70 728 ✓✓ **toepaslike bewerking een deel korrek**

Aanvaar alternatiewe uiteensetting vir berekeninge (tekens omgeruil; BTW-kontrolerekening, ens.)
 Sien slegs een reel na – kan nie tekens meng nie (ken hoogste punt toe)

BTW-KONTROLE (BEREKENING)	
VAT INPUT	VAT OUTPUT
23 520	44 800
6 440	69 300
4 900	840
7 000	
2 352	
70 728	
114 940	114 940

12

1.2.2 **Watter opmerking sal jy aan Nelson oor hierdie gebruik maak? Noem EEN punt.**

Enige geldige opmerking ✓✓ **(moet wetlike/onetiese kwessie noem) (ken deelpunte toe vir onvolledige antwoord)**

Nelson moet akkurate rekords van BTW hou en betyds by SAID indien om die volgende redes:

- Dit is onwettige/oneties besigheidspraktyk (bedrog)/nie verstandige praktyk nie.
- Die onderneming is 'n agent van SAID – geld vir SAID ingevorder.
- Die onderneming sal aanspreeklik wees vir strawwe en boetes.

2

1.3 KREDITEURE-REKONSILIASIE

1.3.1	KREDITEUREGROOTBOEK	KREDITEURE-REKONSILIASIESTAAT
Saldo	110 170	111 600
(a)	-11 100 ✓	
(b)	+ 5 000 ✓	
(c)		- 28 800 ✓
(d)	+ 1 650 ✓✓	
(e)	- 2 400 ✓✓	
(f)		- 5 400 ✓✓ - 2 700 een punt – 2 700 een punt
(g)	+ 3 300 ✓	
(h)		- 13 800 ✓
		- 1 380 ✓
		+ 44 400 ✓
		-15 180 twee punte +29 220 drie punte
	106 620 ☒ (beide totale)	106 620

14

Vreemde items -1 per lyn indien kandidaat punte verdien op die lyn

1.3.2 Noem TWEE interne beheermaatreëls wat die besigheid kan gebruik om te voorkom dat soortgelyke voorvalle in die toekoms plaasvind.

Enige TWEE relevante beheermaatreëls ✓✓ ✓✓ **Geen deelpunte kan toegeken word**

- Verdeling van pligte/ Roteer pligte – (Pearl moenie die enigste persoon wees wat daarvoor verantwoordelik is om goedere te bestel en aan te teken nie.)
- Daar moet spesiale bestelvorms wees wat deur twee mense geteken moet word.
- Gaan dokumente gereeld na teenoor die aflewering.
- Doen gereelde/ewekansige (willekeurige) voorraadtellings om die voorraadrekords te verifieer.

4

TOTALE PUNTE
35

VRAAG 2

2.1 ABE BYKOMSTIGHEDE

2.1.1 Fabrieksboekoste-nota -1aanbieding of foutiewe /onvolledige besonderhede; -2 maks

Verbruiksgoedere	✓ 129 300
Salarisse en lone: fabriekswerkers (97 500✓ + 3 800✓ + 380✓) 4 180 twee punte 101 300 two marks 97 880 twee punte	een deel korrek ☑ 101 680
Diverse uitgawes: fabriek	✓ 31 500
Water en elektrisiteit (50 000✓ + 4 000✓) x 60%✓ OF 30 000 een punt + 2 400 twee punte	een deel korrek ☑ 32 400
Versekering (24 000 ✓ – 6 000 ✓) x $\frac{3}{6}$ ✓ (24 000 x $\frac{12}{16}$) x $\frac{3}{6}$	een deel korrek ☑ 9 000
	bewerking - een deel korrek ☑ 303 880

15

Vreemde items -1 :-2 maks

2.1.2 Produksiekostestaat vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016

Direkte materiaal	350 000
Direkte arbeidskoste	balanseersyfer kan nie nul of minder wees nie ☑ 190 000
Primêre koste/Direkte koste	tprodkste – fab bkoste ☑ 540 000
Fabrieksboekoste	sien 2.1.1 ☑ 303 880
Totale produksiekoste	bewerking van onder af (koste van produksie) ☑ 843 880
Goedere-in-bewerking aan begin van jaar	✓ 30 640
	874 520
Goedere-in-bewerking aan einde van jaar	waar geen hakies kontroleer aftrekking ✓ (9 320)
Koste van produksie van klaarprodukte 10 500 x 82,40	✓✓ 865 200

8

2.2 NUWE MODE VERVAARDIGERS

2.2.1 **Gloria is bekommerd oor die vermorsing van direkte materiaal. Bereken die getal meter materiaal wat vermors is.**

Benodig
4 500 x 2,5 = 11 250 meter ✓✓

Uitgereik aan fabriek:
11 500 meter ✓☑ (525 +12 450 – 1 475) een deel korrek

Vermors: 11 500 – 11 250 = 250 meter ☑ een deel korrek

5

Gloria voel dat die vermorsing beduidend is. Verskaf 'n berekening om haar mening te ondersteun.

250 ☑ /2,5 meter ✓ = 100 rokke ☑ een deel korrek

OF

250/11 500 = 2,2% van materiaal aan die fabriek gestuur

OF

100/4 500 = 2,2% van eenhede verkoop

OF

250/11 250 = 2.2% van materiaal benodig

3

2.2.2 **Gee TWEE moontlike redes vir dié vermorsing en gee in ELKE geval raad om te voorkom dat dit in die toekoms gebeur.**

	Rede (enige TWEE) ✓ ✓	Raad ✓ ✓
1.	Onopgeleide werkers; tekort aan doeltreffendheid	Opleiding van werkers
2.	Swak gehalte van materiaal	Verander verskaffer Inspekteer (kontroleer) gehalte van materiaal afgelewer
OF	Onvermydelike vermorsing a.g.v. afvalstukke	Gebruik afvalstukke om te diversifiseer
	Gebrek aan toesighouers	Verhoog monitoring en toesighouding/opleiding van toesighouers

4

2.2.3 **Bereken die gelykbreekpunt vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016.**

900 000 ✓
(650✓ – 350✓)
300 twee punte

3 000 eenhede☑ een deel korrek

4

Verduidelik waarom die onderneming tevrede behoort te wees met die getal eenhede wat gedurende die huidige finansiële jaar gemaak is. Noem TWEE punte.

Enige TWEE van die volgende ✓✓ ✓✓ geen syfers nodig merk in lyn met bg berekening

Moontlike antwoorde:

- Hulle vervaardig 1 500 eenhede meer as gelykbreek.
- Hulle vervaardig 700 eenhede meer as verlede jaar.
- Die gelykbreekpunt is 200 minder as verlede jaar.

4

2.2.4 Watter uitwerking sal dit op die produksiekoste van 'n rok hê? Verskaf 'n berekening om jou antwoord te ondersteun.

Die produksiekoste per rok sal afneem ✓ met R75.
(2,5✓ x R30✓)

3

Noem TWEE ander gevolge van die invoer van die direkte materiaal.

Enige TWEE geldige gevolge ✓✓ ✓✓ **Geen deelpunte kan toegeken word nie**

Enige moontlike antwoord:

- Plaaslike produsent sal besigheid verloor – meer werkloosheid
- Nie maklik om voorraad op kort kennisgewing te kry nie/verskeppingsvertragings
- Veranderinge in die wisselkoers kan dalk die koste/wins sonder kennisgewing beïnvloed
- Of sy die verkoopprijs van rokke moet verminder of nie
- Verloor kliente – kan nie meer ondersteuning van plaaslike produkte adverteer nie
- Toename in invoerkoste in toekoms
- Nie maklik om swak kwaliteit materiaal terug te stuur nie

4

TOTALE PUNTE
50

VRAAG 3

3.1 BEGRIPPE

3.1.1	Eerste in eerste uit (EIEU)	✓
3.1.2	Deurlopende voorraadstelsel	✓
3.1.3	Spesifieke identifikasie-metode	✓
3.1.4	Periodieke /Geweegdegemiddelde-metode	✓

4

3.2.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 29 Februarie 2016 deur die gewegdegemiddelde-metode te gebruik.

Eenheidskoste:

$$= \frac{320\,770 \checkmark + 1\,392\,380 \checkmark - 22\,650 \checkmark}{520 \checkmark + 1\,960 \checkmark - 30 \checkmark}$$

$$= \frac{1\,690\,500}{2\,450} \quad \text{drie punte} = 690 \quad \text{ses punte}$$

Waarde van voorraad:

$$690 \times 325 \checkmark = R224\,250 \checkmark \quad \text{een deel korrek}$$

8

3.2.2 Bereken die volgende vir die jaar geëindig 29 Februarie 2016:

Koste van verkope:

Beginvoorraad		320 770
Aankope		1 347 500
Terugsendings		(22 650)
Vraggeld op aankope		44 880
	Sien 3.2.1	✓ 1 690 500
Eindvoorraad	Sien 3.2.1	✓ (224 250)
Koste van verkope	Bewerking - een deel korrek	✓ 1 466 250

Bruto wins:

Verkope (2 115 x 1 400)		✓ 2 961 000
Koste van verkope	Sien hierbo	✓ (1 466 250)
Bruto wins	Bewerking - een deel korrek	✓ 1 494 750

6

3.2.3 Bereken die gemiddelde voorraadhouingstydperk (in dae) op 29 Februarie 2016.

$$\frac{272\,510 \text{ drie punte} \quad \text{sien 3.2.1}}{\frac{1}{2} \checkmark (320\,770 \checkmark + 224\,250 \checkmark)} \times 365$$

$$= 67,8 \text{ dae} \quad \checkmark \quad \text{bewerking} \quad \text{een deel korrek}$$

$$\frac{22,50 \text{ drie punte, } 845 \text{ twee punte}}{\frac{1}{2} (520 + 325)} \times 365$$

$$= 72,9 \text{ dae}$$

5

3.2.4

Bereken die waarde van die eindvoorraad deur die EIEU-metode te gebruik.

$$\begin{aligned}
 (300 - 30) & \\
 270 \checkmark & \times R755 \checkmark = R203\,850 \checkmark \text{ een deel korrek} \\
 325 - 270 & \text{ 325 – syfer bo} \\
 55 \checkmark & \times R740 \checkmark = R40\,700 \checkmark \text{ een deel korrek} \\
 & = R244\,550 \checkmark \text{ een deel korrek}
 \end{aligned}$$

7

3.3.1

Identifiseer EEN probleem in Winkel 1 en EEN probleem in Winkel 2. Haal syfers aan. Gee EEN punt van advies vir ELKE geval.

Tak	Probleem ✓ ✓ Syfer ✓ ✓	Advies ✓ ✓
Winkel 1	<ul style="list-style-type: none"> Voorraadhoudingstydperk, 180 dae – te veel geld in voorraad belê Winsopslag % van 90% (lei tot lae verkope van 350 000) <u>Moenie advertensies aanvaar nie.</u> 	<ul style="list-style-type: none"> Koop voorraad in kleiner hoeveelhede. Verminder die winsopslag % om die verkope te laat toeneem.
Winkel 2	<ul style="list-style-type: none"> Opbrengste is hoog 15% of verkope/R36 000) Advertensies te min, R4 800 (2% van verkope) Maak slegs vir 5 dae oop Lae winsopslag 50% 	<ul style="list-style-type: none"> Verkoop korrekte/goeie gehalte items aan klante om terugsendings te voorkom/Hersien die terugsendingbeleid. Vermeerder advertensies om verkope te verhoog. Maak nog 'n dag oop. Verhoog winsopslag om verkope te verhoog

6

3.3.2

Verduidelik TWEE goeie besluite wat Chad met betrekking tot Winkel 3 geneem het. Haal syfers aan.

Verduideliking ✓ ✓ Syfers: ✓ ✓

Enige TWEE van die volgende:

- Goeie gehalte goedere en/of goeie kliëntediens lei tot minder goedere deur klante terugbring – 19 000 (2% van verkope) kan wees
- Werk 7 dae 'n week het tot goeie/hoë verkope gelei– R950 000
- Adverteer meer – R47 500 (5% van verkope)
- Huuruitgawe (R96 000) dui daarop dat die winkel in 'n goeie gebied is wat 'n hoër verkoopsyfer tot gevolg het.
- Om 6 assistente te hê om die hoë verkope te kan hanteer
- Verkope teen die regte prys (60% winsopslag) wat tot hoë verkope lei (R950 000)

4

TOTALE PUNTE
40

VRAAG 4

4.1 BEGRIPPE

4.1.1	B	✓
4.1.2	D	✓
4.1.3	A	✓
4.1.4	C	✓

4

4.2 PARADISE BEPERK

4.2.1 Gewone aandelekapitaal -1aanbieding of foutiewe/onvolledige besonderhede 2 maks

3 000 000	aandele reeds uitgereik aan begin	✓6 000 000
1 000 000	aandele uitgereik gedurende die finansiële jaar	✓5 000 000
(200 000)	aandele teruggekoop (gemiddelde uitreikprys: R2,75 ✓ per aandeel moet in hakies of afgetrek wees as 200 000 of R2.75 gebruik is	☑(550 000)
3 800 000 ✓	aandele reeds uitgereik teen einde Bewerking een deel korrek	☑10 450 000

6

Behoue inkomste -1aanbieding of foutiewe /onvolledige besonderhede -2 maks

Saldo aan begin van jaar	1 634 000
Fondse gebruik vir aandele teruggekoop (200 000 x R1,10) OF 770 000 – GAK-bedrag hierbo Moet nie R770 000 as finale antwoord aanvaar nie -1 indien geen hakies	☑☑(220 000)
Netto wins na belasting (3 800 000 ✓ – 1 064 000✓) een deel korrek	☑2 736 000
Gewone aandeledividende Moet in hakies of afgetrek wees bewerking een deel korrek	☑(2 600 000)
Tussentyds	✓840 000
Finaal (4 000 000 x ⁴⁴ / ₁₀₀) een deel korrek	✓☑1 760 000
Saldo aan einde van jaar kontroleer bewerking een deel korrek	☑1 550 000

10

**4.2.2 BALANSSTAAT (STAAT VAN FINANSIËLE POSISIE) OP
29 FEBRUARIE 2016**

	BATES		
	NIEBEDRYFSBATES	TB – BB	☑11 918 400
	Vaste bates (12 278 400✓ – 890 000✓)		✓11 388 400
5	Vaste deposito: Sandton Bank	balanseersyfer	☑530 000
	BEDRYFSBATES		3 538 600
	✓ Voorrade	balanseersyfer/BL x 0.5 kan nie nul wees nie	☑1 361 000
	✓ Handels- en ander ontvangbare bedrae (356 000✓ – 17 800✓✓ + 6 800✓) 338 200 drie punte		✓345 000
	✓ Kontant en kontantekwivalente	BL x 0,8 – HAOB (bo)	☑☑1 832 600
12	TOTALE BATES	sien totale ekwiteit plus laste	☑15 457 000
	EKWITEIT EN LASTE		
	GEWONE AANDEELHOERSBELANG	bewerking	☑12 000 000
	Gewone aandeelkapitaal	verwys 4.2.1	☑10 450 000
3	Behoue inkomste	verwys 4.2.1	☑1 550 000
	NIEBEDRYFSLASTE		735 000
4	Lening van Direkteur: J Jonas (1 155 000✓ – 420 000 ✓✓) 35 000 x 12	een deel korrek	☑735 000
	BEDRYFSLASTE	BB/1,3	✓✓2 722 000
	Handels- en ander betaalbare bedrae (478 000✓+ 12 000✓)		☑490 000 As balanseer syfer
	SAID: Inkomstebelasting (1 064 000 ☑ – 1 012 000 ✓) Sien Behoue-inkomste-nota		☑52 000
	Korttermyn gedeelte van lening	sien NBL hierbo	☑420 000
	Aandehouers vir dividende	verwys 4.2.1	☑1 760 000
11	TOTALE EKWITEIT EN LASTE	bewerking	☑15 457 000

35

Vreemde items -1 maks 2

Aanbieding/foutiewe of onvolledige besonderhede -1: maks 2

Alle bedryfslaste kan as handels en ander krediteure getoon word

4.3 OUDITVERSLAG

4.3.1 Watter soort auditverslag het Topstar Bpk. ontvang? Kies uit die volgende: ongekwalifiseerd, gekwalifiseerd, weerhouding van mening.

Ongekwalifiseerd ✓

Rede: Enige geldige rede ✓✓ **Geen deelpunte**

- Die eksterne ouditeur het nie enige onreëlmatighede in die auditverslag genoem nie.
- Die auditverslag dui aan dat daar geen kwessies was wat as onreëlmatig bevind is nie.

3

4.3.2 Aan wie word 'n auditverslag gerig?

Aandeelhouders ✓

Rede: Enige geldige rede ✓✓ **Geen deelpunte**

- Die onafhanklike ouditeurs word deur die aandeelhouders by die AJV aangewys.
- Die aandeelhouders is die eienaars van die maatskappy (het die kapitaal bygedra).

3

4.3.3 Verduidelik waarom die ouditeur IFVS ('IFRS') in die auditverslag genoem het.

Enige geldige verduideliking ✓✓ **Deelpunte kan toegeken word vir gedeeltelike antwoord**

- Die finansiële state kan met internasionale standaarde vergelyk word.
- Die maatskappy word in 'n globale ekonomie bedryf.
- Aandeelhouders mag van verskeie dele van die wêreld wees.

2

Verduidelik waarom die ouditeur die Maatskappywet (Wet 61 van 1973) in die auditverslag genoem het.

Enige geldige verduideliking ✓✓ **Deelpunte kan toegeken word vir gedeeltelike antwoord**

- Dit verseker die aandeelhouders dat die maatska
- ppy die wet nakom.
- Standaarde word behou.
- Dit stel die aandeelhouders tevrede dat hulle belegging veilig is.
- Dit skep beleggersvertroue in die maatskappy.
- Die maatskappy wet skryf die formaat van hoe die state voorgestel moet word, voor.

2

TOTALE PUNTE
65

VRAAG 5

5.1 BEGRIPPE

5.1.1	Niebedryfslas	✓
5.1.2	Aandeelhoudersbelang	✓
5.1.3	Bedryfsbate	✓
5.1.4	Finansiële bate	✓

4

5.2 MAFUSA BPK.

5.2.1

(a) 2	$3\ 640\ 000 - 2\ 002\ 000 = 1\ 638\ 000$ ✓✓	geen deelpunte
(b) 5	$750\ 000 \checkmark - (491\ 750 \checkmark + 37\ 500 \checkmark \checkmark) = 220\ 750 \checkmark$ $529\ 250 \text{ (drie punte)}$	een deel korrek
(c) 7	(Verkoop): $37\ 500 \checkmark$ verwys (b) (Nuut): $900\ 000 \times 15\% \times \frac{5}{12} = 56\ 250 \checkmark \checkmark$ (Oud): $2\ 890\ 000 \checkmark \checkmark \times 15\% = 433\ 500 \checkmark$ $(3\ 640\ 000 - 750\ 000)$	een deel korrek
	Totaal: $527\ 250 \checkmark$	een deel korrek
(d) 2	$3\ 640\ 000 + 900\ 000 - 750\ 000 = 3\ 790\ 000$ ✓✓	een deel korrek

16

5.2.2 Bereken die Inkomstebelasting betaal.

$(1\ 279\ 000 - 895\ 300)$
 $8\ 700 \checkmark + 383\ 7000 \checkmark \checkmark - 9\ 900 \checkmark = 382\ 500 \checkmark$ een deel korrek
 Geen deelpunte
 Aanvaar alternatiewe reëlings (tekens omgeruil en T-rekening).

5

Bereken die netto veranderinge in kontant en kontantekwivalente.

	163 000	Een metode punt
52 750 – 92 000	(37 250)	Twee punte
	125 750	Een punt

71 000 twee punte
 $125\ 750 \checkmark - 54\ 750 \checkmark + 92\ 000 \checkmark = 163\ 000 \checkmark$ een deel korrek
 $125\ 750 \text{ een punt} + 37\ 250 \text{ twee punte} = 163\ 000$ een deel korrek
 (54 750 – 92 000)
 Tekens moet korrek wees

4

5.2.3	KONTANTVLOEI UIT FINANSIERINGSAKTIVITEITE	50 000 ☒ een deel korrek	
	Opbrengste uit <u>aandele</u> uitgereik	1 600 000 ✓✓	
	Fondse gebruik om <u>aandele</u> terug te koop	(600 000)✓✓	
	Afname in <u>lening</u>	(950 000)✓✓	7

-1 per reel vir foutiewe gebruik van hakies

-1 aanbieding of foutiewe /onvolledige besonderhede, -2 maks

5.2.4	Bereken die opbrengs op gemiddelde aandeelhoudersbelang.	
	$\frac{895\,300 \checkmark}{\frac{1}{2} \checkmark (6\,142\,800 \checkmark + 7\,166\,850 \checkmark)} \times 100 = 13,5\% \checkmark$ <p style="text-align: center;">6 654 825 drie punte</p>	een deel korrek; in % aanvaar 13,45
	Bereken die netto batewaarde.	
	$\frac{R7\,166\,850 \checkmark}{925\,000 \checkmark} \times \frac{100}{1} = 774,8 \checkmark$	OF 775 sent ☒ OF 775 sent ☒ aanvaar R7.75

5.2.5	Lewer kommentaar op die algehele likiditeitsposisie van die maatskappy. Haal DRIE relevante finansiële aanwysers (met syfers) aan.	
	Enige geldige kommentaar ✓✓ Deelpunte kan vir gedeeltelik voltooide antwoord gegee word	
	Verwagte antwoorde, bv.:	
	<ul style="list-style-type: none"> Die besigheid is likied/behoort geen probleem te hê om sy korttermynskuld te vereffen nie. Alhoewel die likiditeit goed is, neem die debiteure te lank om te betaal. 	
	Aanhaling van finansiële aanwysers ✓ ✓ ✓	
	Aanhaal van syfers ✓ ✓ ✓	
	Enige DRIE geldige aanwysers	
	Die bedryfverhouding is 1,8 /toegeneem van 1,7:1 tot 1,8:1	
	Die vuurproefverhouding is 0,9:1/afgeneem van 1,3 : 1 na 0,9 : 1	
	Die voorraadhoudingstydperk is 52 dae/verminder van 68 dae na 52 dae.	
	Die debiteure-invorderingsperiode is 47 dae/ toegeneem van 30 dae na 47 dae	
	Die krediteure-betalingsperiode het konstant gebly op 30 dae.	8

5.2.6 Die direkteure het besluit om die dividend-uitbetalingsbeleid in 2016 te verander. Verskaf berekeninge wat die beleidsverandering aandui.

Die maatskappy het in 2015 40 sent (DPS) van 112 sent (EPS) betaal – 36% ✓✓

Die maatskappy het in 2016 105 sent (DPS) van 107 sent (EPS) betaal – 98% ✓✓

OF die uitbetalings vermeerder met 62% vier punte

Vir een punt elk.

DPS het van 40 tot 105 sent verander /DPS het met 65 sent vermeerder
EPS het van 112 tot 107 sent verander/EPS het met 5 sent verminder.

Vir een punt elk

In 2015 het hulle 'n klein gedeelte (een derde) van hulle verdienste

In 2016 het hulle omtrent al hulle verdienste (100%) van hulle verdienste

4

Verduidelik die uitwerking van hierdie beleidsverandering op die maatskappy. Noem TWEE punte.

Enige TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓ Deelpunte kan vir gedeeltelik voltooide antwoord gegee word

Vir twee punte:

- Behoue inkomste het verminder en kan 'n effek op toekomstige groei (uitbreiding) van die onderneming hê.
- Dit sal 'n invloed op die aandeelprys hê/verhoog die vraag na aandele
- Dit kan aandeelhouers motiveer om vir die direkteure te stem by die AJV
- Hierdie besluit het nie 'n beduidende effek op die maatskappy gehad nie want hulle het nog steeds kon groei en kontantreserwes te verhoog.

Vir een punt:

- Kontantvloei probleem (een punt)

4

5.2.7 Een van die direkteure voel dat die maatskappy die lening so gou as moontlik moet terugbetaal. Wat is jou siening hieroor? Haal TWEE relevante finansiële aanwysers met syfers aan en verduidelik dit.

Aanhaling van finansiële aanwysers ✓ ✓

Aanhaal van syfers ✓ ✓

Verduideliking van hefboom ✓ ✓ (S:E) Deelpunte kan vir gedeeltelik voltooide antwoord gegee word

Die skuld-ekwiteit-verhouding is 0,3 : 1/ afgeneem van 0,4:1 tot 0,3:1.

Die onderneming is laag gerat. Hulle maak nie juis gebruik van lenings in vergelyking met eie kapitaal nie.

Die OOTKA ('ROTCE') het afgeneem van 13% in 2015 na 11% in 2016.

Die rentekoers op lenings het toegeneem van 13% na 14%.

Die maatskappy ontvang 'n opbrengs wat minder is as die rentekoers (negatief gerat). Hulle gebruik nie die lenings effektief om 'n wins te genereer nie. Dit was 'n goeie besluit om die lening terug te betaal.

OF

Die maatskappy moet die lening meer effektief gebruik om die opbrengs wat verdien word, te verhoog/verbeter. Hulle moes nie die vorige lening terug betaal het nie.

6

5.2.8

Verduidelik waarom die aandeelhouders tevrede is met die markprys van die aandele op die JSE (Haal syfers/finansiële aanwysers aan.)Verduideliking ✓
Syfers ✓

Toegeneem van 777 sent na 960 sent/ verhoog met 183 sent
 Die markprys is hoër as die NBW, 775 sent. **Sien 5.2.4**
 Daar is 'n vraag na aandele in hierdie maatskappy.
 Beleggers stel daarin belang om aandele te koop.

2

Verduidelik waarom die aandeelhouders tevrede is met die prys waarteen die 75 000 aandele op 25 April 2016 teruggekoop is (Haal syfers/finansiële aanwysers aan.)Verduideliking ✓
Syfers ✓

Die maatskappy het 800 sent per aandeel betaal, alhoewel die markwaarde aan die einde van die jaar 960 sent was/ Die maatskappy het 160 sent minder betaal as markwaarde

2

Moet nie vergelyking met NBW aanvaar nie**TOTALE PUNTE**

70

VRAAG 6

6.1	(a) 2	Bedryfswins $46\ 500 - 350 = 46\ 150 \checkmark\checkmark$	
	(b) 3	Koste van verkope $198\ 000 \checkmark \times 100/160 \checkmark = 123\ 750 \checkmark$ een deel korrek OF $198\ 000 \text{ een punt} \times 62,5\% \text{ een punt} = 123\ 750$ een deel korrek	
	(c) 3	Lone $1\ 800 \checkmark \times 1,08 \checkmark = 1\ 944 \checkmark$ een deel korrek OF $1800 \text{ een punt} + 144 \text{ een punt} = 1\ 944$ een deel korrek OF $1\ 800 \text{ een punt} + 8\% \text{ een punt} = 1944$ een deel korrek	
	(d) 4	Huurinkomste $10\ 028 \checkmark \times \frac{100 \checkmark}{109 \checkmark} = R9\ 200 \checkmark$ een deel korrek OF $10\ 028 \text{ een punt} - 828 \text{ twee punte} = R9\ 200$ een deel korrek Wees bedag op die oplos van x metode	<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto; text-align: center;">12</div>
6.2.1	Bereken die maandelikse salaris vir Junie 2016 verskuldig aan die verkoopsbestuurder. $\frac{(18\ 000 - 400)}{2}$ $(8\ 800 \checkmark + 400 \checkmark) \times 107\% \checkmark = 9\ 844 \checkmark$ een deel korrek 9 200 2 punte		<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto; text-align: center;">4</div>
6.2.2	Bereken die totale verwagte kredietverkope vir Julie 2016. 221 760 twee punte $198\ 000 \checkmark \times 1,12 \checkmark \times 80\% \checkmark = 177\ 408 \checkmark$ een deel korrek OF as op Mei se werklike syfers gebaseer is: 240 240 twee punte $195\ 000 \text{ eenpunt} \times (1,1 \times 1,12) \text{ een punt} \times 80\% \text{ een punt} = 192\ 192$ een deel korrek		<div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto;"></div> <div style="border: 1px solid black; width: 40px; height: 20px; margin: 0 auto; text-align: center;">4</div>

6.2.3 **Bereken die kosprys van die nuwe voertuig wat op 1 Mei 2016 aangekoop is.**

(9 000 – 6 200)

2 800 ✓ x 12 ✓ x $100/15$ ✓ = 224 000 ✓ **een deel korrek**

33 600 twee punte

4

6.3 **Lewer kommentaar op die beheer oor die telefoon en water en elektrisiteit. Watter raad sal jy aan Susan gee? Noem EEN punt.**

Kommentaar: ✓✓ **Geen deelpunte** **Geen syfers benodig**

Sy het oorspandeer/onderbegroot/ nie goed beheer nie
(Begroot R2 000, spandeer R4 880 (2 880 meer/144%))

Raad: ✓✓

- Sy moet die gebruik van telefoon, water en elektrisiteit monitor.
- Sy moet begroot om 'n toename in tariewe of gebruik in berekening te bring.
- Hou/Kontroleer rekords gereeld.
- Onderzoek redes vir oorspandering

4

6.4 **Susan wil die onderhoudsbegroting na R500 per maand verminder en dan die besparing aanwend vir personeelopleiding. Wat moet sy oorweeg voordat sy hierdie verandering aanbring? Noem TWEE punte.**

Enige TWEE geldige punte ✓✓ ✓✓ **Geen deelpunte**

- Haar werklike instandhoudingsuitgawe is meer as R500 (R2 000).
- Sy sal onderbegroot.
- Instandhouding sal afgeskeep word – mag op die lange duur meer kos.
- Vervanging van ou toerusting gouer.
- Voordele van opleiding vir die onderneming en dit sal 'n invloed op die gebruik van masjiene hê.
- Dit sal onverantwoordelik wees om die belangrike uitgawe met soveel te verminder.

4

6.5

Verduidelik hoe Susan op hierdie bedreiging gereageer het. Noem DRIE punte. Verskaf syfers/berekeninge om jou antwoord te ondersteun.

Enige DRIE geldige punte ✓ ✓ ✓
Syfers ✓ ✓ ✓

- Het 'n nuwe voertuig aangekoop om afleverings te doen – voertuiguitgawes aangegaan (R4 000) en waardevermindering neem toe
- Winsopslag het van 60% na 30% verminder(45 000/150 000) om verkope te laat toeneem
- Meer advertensies – toegeneem van 2 400 na 9 600 of met R7 200 (3 keer)

6

Verduidelik of Susan se reaksie suksesvol was of nie. Verskaf syfers.

EEN geldige punt met syfers ✓ ✓

Antwoord vir twee punte:

Susan se pogings was nie suksesvol nie omdat alhoewel verkope toegeneem het bruto wins verminder (R45 000)

OF

Susan se pogings was nie suksesvol nie omdat alhoewel verkope toegeneem het, uitgawes soos koste ven verkope (R150 000)/voertuig uitgawes(R4 000) ens het beduidend vermeerder.

Antwoord vir een punt:

Verkope het die begrote syfer met R15 000 oorskry

2

TOTALE PUNTE
40

TOTAAL: 300